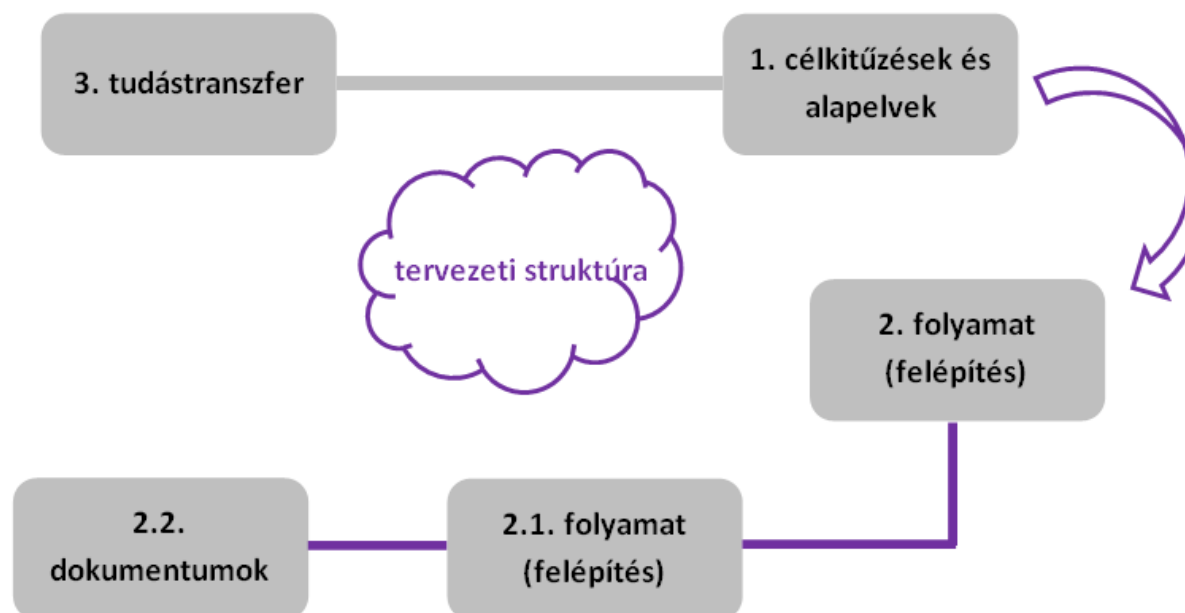

Műszaki szakmák lányoknak

Segédlet vállalatoknak a workshopok tervezéséhez a Femcoop PLUS útmutatók alapján

Segédlet vállalatoknak a workshopok tervezéséhez a Femcoop PLUS útmutatók alapján

1. Célkitűzések és alapelvek

A Femcoop PLUS projekt keretében elkészült egy vállalatoknak szóló, az üzemlátogatások tervezését segítő útmutató és tájékoztató, valamint a felső tagozatosokat tanító tanárok számára egy olyan útmutató, amely a lányok műszaki szakmákban történő elhelyezkedését elősegítő pályorientációs munkához kapcsolódik.

Az útmutatók előnye, hogy bármikor és bárhol hozzáférhetők és átültethetők a gyakorlatba. Az útmutatók azonban nem tükrözik azt a sokféleséget, amely a bennük leírtakat a saját gyakorlatukban alkalmazni kívánó egyéneket és szervezeteket jellemzi. Ez a sokféleség az egyén szintjén a know-how és a tapasztalatok, a szervezet szintjén pedig a méret, a folyamatok és a struktúra terén jelentkező különbségeket takarja, amelyekhez az útmutatóban leírtakat hozzá kell igazítani.

Ahhoz, hogy az útmutatókat a gyakorlatban alkalmazni lehessen, megfelelő megközelítést igényel. A jelen segédlet egy olyan eszköz a régiós szereplők kezében, amelynek segítségével a tanárokkal folytatott munka során azok számára lehetővé tehető, hogy az útmutatókban leírtakat a mindennapi munkájuk során hasznosítani tudják.

A jelen segédlet esetében az alábbi alapelvek, pedagógiai és elméleti pozícionálási szempontok érvényesülnek:

- A tanácsadás és tanítás során létrejövő találkozásokat egyénekkal és szervezetekkel szakértői találkozásként határozzuk meg
- Kiindulópont az egyének és rendszerek tanulási hajlandósága és tanulási képessége
- A keretfeltételek teszik lehetővé a szereplők számára, hogy azokon belül szabad kezet kaphassanak
- A szervezetekben és az egyén magatartásában bekövetkező változások a rendszer, illetve az egyén saját hozzájárulásaként jelenik meg
- Elköteleződés egy következetes esélyegyenlőségi politika mellett. Ez mind a keretfeltételekben, a nyelvezetben, mind a módszertanban és tartalomban megmutatkozik. Legfontosabb a meggyőződés, miszerint a szervezeteket az esélyegyenlőségi politikájuk következetes érvényesítése vonzóvá és versenyképessé teszi.
- A nemi sztereotípiák alapján történő pályaválasztást nem lehet kizárólag egy célcsoport speciális támogatásával ellensúlyozni. Sokkal inkább a struktúrák, folyamatok és eljárások átalakítása a cél.

A workshop felépítése

Cím: „Kivételes esetből általános jelenség: lányok műszaki szakmákban“

Időtartam: 8 tanegység | 8:30 – 16:30

Célcsoport: vállalatok munkatársai, akik iskolásoknak szerveznek üzemlátogatásokat

- Témakörök:**
- a lányok és fiúk továbbtanulási és pályaválasztási döntéseivel kapcsolatos statisztikai adatok és felmérések ismertetése
 - a műszaki szakmákkal és a saját műszaki készségekkel kapcsolatos megnyilvánulások, vélemények és elképzelések reflektálása
 - üzemlátogatások hatékony előkészítése és lebonyolítása az útmutató alapján
 - az üzemlátogatások lebonyolításánál alkalmazott módszerek ismertetése

Időtartam (perc)	Idő	Tartalom	Módszertan	Megjegyzések
10'	8:30 – 8:40	Bevezetés: a mai nap programja...	Flipchart a programmal (szünetekkel együtt)	
30'	8:40 – 9:10	Kérdés: Milyen, a műszaki ágazattal és szakmákkal, valamint a saját műszaki készségeimmel kapcsolatos MEGNYILVÁNULÁSOK, VÉLEMÉNYEK és ELKÉPZELÉSEK voltak rám hatással a pályaválasztási folyamat során?	KÉRDEZZ-FELELEK <ul style="list-style-type: none"> ▪ beszélgetőpartner 3x cseréje (2 és fél perc után) ▪ a kártyák összefoglalása és ismertetése 	lásd 2.1.1. (kártyák és filcek kiosztása)
10'	9:10 – 9:20	„NŐK a MŰHELYBEN“ <i>Amit a lányok a műszaki szakmákról gondolnak, és amit ennek kapcsán tesznek.</i>	VIDEO	http://www.nowa.at/frauen-am-werk/
30'	9:20 – 9:50	Fiúk és lányok szakmaválasztása <ul style="list-style-type: none"> ▪ bevezető Sora tanulmány, 2015 ▪ fiúk és lányok szakmaválasztása ▪ a „műszaki érzékkel“ kapcsolatos elképzeléseink és megközelítésünk ▪ szerepmoделlek jelentősége 	TÉMAFELDOLGOZÁS ELŐADÁS formájában (powerpoint)	az útmutató kiegészítéseként lásd még 2.2.1
20'	9:50 – 10:10	SZÜNET		

Időtartam (perc)	Idő	Tartalom	Módszertan	Megjegyzések
30'	10:10 – 10:40	<p>A lányok és fiúk továbbtanulási és pályaválasztási döntéseivel kapcsolatos adatok és felmérések</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kvízkérdések <p>1. kérdés: Gyakornokok száma az egyes tartományokban: mekkora a fiú gyakornokok aránya?</p> <p>2. kérdés: Gyakornokok száma az egyes tartományokban: mekkora a lány gyakornokok aránya?</p> <p>3. kérdés: Mekkora a lány gyakornokok száma a lányok körében három legkedveltebb szakmában az összes lány gyakornokon belül?</p> <p>4. kérdés: Mekkora a lány gyakornokok aránya a műszaki szakmákban?</p> <p>5. kérdés: Mennyi a fiú gyakornokok átlagos éves bruttó jövedelme?</p> <p>6. kérdés: Mennyi a lány gyakornokok átlagos éves bruttó jövedelme?</p>	KAHOOT	<p>https://kahoot.it/</p> <p>1 -4. kérdés (Osztrák Gazdasági Kamara gyakornoki statisztika) 5-6. kérdés (http://www.statistik.at/web_de/statistiken/menschen_und_gesellschaft/soziales/personen-einkommen/jaehrliche_personen_einkommen/019350.html)</p>
20'	10:40 – 11:00	<p>Üzemlátogatások</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ az üzemlátogatás szempontjai ▪ jogi keretfeltételek 	TÉMAFELDOLGOZÁS az útmutatók alapján	az útmutatók alapján/ feldolgozás PPT ill. kártyák vagy flipchart segítségével
90'	11:00 – 12:30	<p>Egy üzemlátogatás sikerfaktorai</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ a vállalat szemszögéből ▪ a tanulók szemszögéből 	WORLD-KÁVÉZÓ	lásd 2.1.2.
60'	12:30 – 13:30	EBÉDSZÜNET		
Időtartam (perc)	Idő	Tartalom	Módszertan	Megjegyzések
30'	13:30 –	Az üzemlátogatás előkészítése – lebonyolítás - utómunkálatok	ELŐADÁS (Powerpoint)	lásd útmutatók

	14:00	<p>Előkészítés</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ keretfeltételek és célkitűzések ▪ biztonsági és szervezési kérdések ▪ kivitelezés (több érzékszervre hatás) ▪ szerepmodellek és gyakornokok bevonása <p>Lebonyolítás</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ programtervezés ▪ módszerek kiválasztása ▪ tartalom ismertetése <p>Utómunka</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ visszajelzések beszerzése 		Fontos – lásd 3. pont / tudástranszfer!
90'	14:00 – 15:30	<p>Gyakorlati feladat: Egy céghez kapcsolódó konkrét eset kiválasztása, és egy üzemplátogatás megtervezése</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ legalább egy olyan módszer alkalmazása, amit eddig nem alkalmaztak ▪ ügyelni a dramaturgiára (pozitív hangulat – kíváncsiság felkeltése – kapcsolódások kialakítása – aktivitás és részvétel ösztönzése – kitekintés a jövőbe – lekerekített befejezés) 	<p>CSAPATMUNKA</p> <p>A bevezetőben hivatkozás a délelőtti sikerfaktorokra</p>	<p>3 vagy 4 fős csoportokban</p> <p>csoportok eredményeinek dokumentálása (flipchart)</p> <p>Fontos – lásd 3. pont / tudástranszfer!</p>
30'	15:30 – 16:00	<p>Az eredmények prezentálása</p> <p>Elemzés a kezdeti feldolgozás tükrében – „sikerfaktorok“</p>	flipchartok prezentálása	A moderátor állapítja meg a sikerfaktorokkal kapcsolatos összefüggéseket!
30'	16:00 – 16:30	<p>Összefoglalás és visszacsatolás</p> <p>Visszacsatolásra vonatkozó kérdés: mit fogok/ fogunk a következő üzemplátogatáson biztosan ugyanígy vagy biztosan másképp csinálni?</p>	Visszajelzések	Tudástranszfer!

2.1. Módszerek

2.1.1. Kérdezz-felelek

Időtartam	kb. 10 perc
Kellékek	moderációs kártyák, parafatábla és/vagy flipchart
Keretfeltételek	elegendő mozgástér a teremben
Feladat leírása	<p><u>1. lépés:</u> A résztvevők két fős csoportokba rendeződnek, ügyeljünk arra, hogy kezdetben olyanok kerüljenek össze, akik kevésbé ismerik egymást.</p> <p><u>2. lépés:</u> A résztvevők megbeszélik a válaszokat a kérdésekre, és lejegyzetelik az eredményt</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Beszélgetőpartnerek első cseréje, és az 1. és 2. lépés megismétlése ➤ Beszélgetőpartnerek második cseréje, és az 1. és 2. lépés megismétlése
Didaktikai szempontok	A résztvevők aktívak, és már mindjárt az elején beszélgetésbe elegyednek a többi résztvevővel. Kiderül számukra, hogy mi érdekli a többieket és hogy milyen hangulatban vannak a többiek.

2.1.2. World-kávézó

Időtartam	kb. 90 perc
Kellékek	elegendő flipchart papír minden asztalon
Keretfeltételek	a résztvevők 2 csapatra oszlanak (max. 8 fő egy csoportban)
Feladat leírása	<ul style="list-style-type: none"> ➤ A csapatok a két asztalhoz mennek. ➤ A moderátor teszi fel a kérdéseket (1. kérdés: Sikerfaktorok az üzemlátogatás során a vállalat szemszögéből?) (2. kérdés: Sikerfaktorok az üzemlátogatás során a tanulók szemszögéből?) ➤ A csapattagok egymás között megvitatják a kérdéseket – a moderátor összefoglalja az elhangzottakat a flipchart táblán ➤ Kb. 30 perc elteltével következik a másik moderátor a második kérdéssel ➤ A moderátor köszönti az új csapatot, röviden összefoglalja az előző beszélgetést, és újra elindítja a diskurzust. <p>A World-kávézó lezárása minden résztvevő bevonásával, szükség esetén prioritizálás. Alternatív lehetőségként a kérdéseket részletezni is lehet (pl. eljárások, előkészítés, utómunkálatok sikerfaktorai).</p>
Didaktikai szempontok	A résztvevők különböző megközelítéseket alkalmaznak (perspektívaváltások), megtanulják egymástól, hogy hogyan lehet más nézőpontból látni dolgokat, felfedeznek új mintákat, célokat és összefüggéseket, megtanulnak együttműködni (egymást meghallgatni, egymástól kérdezni, konstruktívan beszélgetni).

2.2. Dokumentumok

2.2.1. Fiúk és lányok szakmaválasztása

Bevezető (Sora tanulmány, 2015)

<https://www.sora.at/nc/news-presse/archiv/news-einzelsicht/news/frauenanteil-in-der-technik-nur-15-prozent-510.html>

A gazdaság a nőket életük legkülönbözőbb fázisaiban veszíti el, mint műszaki munkaerőt, és ezzel sok tehetség rejtve marad az ágazat számára.

A kora gyermekkori neveléstől kezdve a szakmai karrier megvalósításáig a nők életpályájuk során több ponton is eltávolodnak a műszaki területtől vagy akár végleg szakítanak is azzal. Hat ilyen „töréspontot” tudunk egyértelműen beazonosítani:

A műszaki karrierhez vezető úton a nőknek sok akadállyal és kitérővel kell szembenéznük mind az alap- és szakképzés, mind a munkájuk során: a család és a szűkebb környezet pályaválasztásra és a különböző szakmákról alkotott képre gyakorolt befolyásától kezdve, a segítő személyeken és látott példákön át, egészen a nők kisebbségi státuszáig a műszaki szakmákban, ami egyrészt eltántorító hatással bír, másrészt nehézséget jelent a nők számára.

Fiúk és lányok szakmaválasztása

<http://www.hamburg.de/contentblob/118378/d1aa272a5f827bc5330fa2054c24e080/data/berufswahl.pdf;jsessionid=364D273D7AF6B9AB5CD1A7DDC6BB8645.liveWorker2>

1. dia

Fiúk és lányok szakmaválasztása

A döntéshozatali kritériumok három típusa:

- A döntéshozatali kritériumok három típusa
- Elsősorban munkaerőpiaci szempontok alapján
- Munkaerőpiaci szempontok és személyes preferenciák alapján
- Személyes preferenciák alapján

Kapcsolat a pályaválasztás és az életút-tervezés között:

- nincs kapcsolat
- a szakmaválasztás tekintetében nincs kapcsolat
- a kapcsolat határozza meg a szakmaválasztást

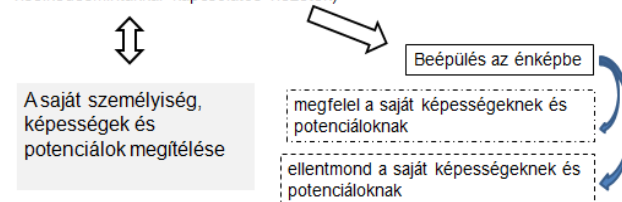
Egyensúlyozás a sztereotípiák és a természetesség között

2. dia

Kapcsolódás „érdekekhez”	↔	Rózsaszínű golyóstoll és rúzstartó
Képességek hangsúlyozása	↔	Precizitás és finommotorika megállapítása
Különleges, egyedi	↔	Normalitás, hétköznapiság

3. dia

Nemi sztereotípiák (a nőkre és férfiakra jellemző tulajdonságokkal és viselkedésmintákkal kapcsolatos nézetek)

Információ hiánya, ill. egyoldalúsága a saját képességeket, valamint a szakmai követelményeket alapul vevő, sztereotípiák által vezérelt döntésekkel kapcsolatban

vö:

http://www.hwwi.org/fileadmin/hwwi/Publikationen/Policy/HWWI_Policy_Paper_90.pdf

 A „műszaki érzékkel“ kapcsolatos elképzeléseink és megközelítésünk
https://bildung.bmbwf.gv.at/schulen/unterricht/ba/spurensuche_13705.pdf?61eci6

4. dia

Ha egy fiú vagy lány ...
... szeret valamit lépésről lépésre előállítani,
... szeret valamit alkatrészekből összeállítani,
... szeret gépekkel és berendezésekkel dolgozni,
akkor valószínűleg szívesen lenne ...

cukrász vagy villanyszerelő, asztalos

5. dia

Ha egy fiú vagy lány ...
... szeret tervek alapján rajzolni
... szeret valamit saját tervvázlatok alapján létrehozni
... szeret a tervezéstől a megvalósításig minden lépést maga elvégezni
akkor valószínűleg szívesen lenne ...

médiatechnikus vagy építészmérnök, karosszérialakatos

6. dia

Ha egy lány...

Ha egy fiú ...

jó matematikából és fizikából,

akkor **szorgalmas.**

akkor **tehetséges.**

2. Tudástranszfer

A tudástranszfer megvalósulása által teljesedik be a workshop eredeti küldetése. A képzési folyamat során jelentkező legnagyobb kihívás mindig a workshopokon és szemináriumokon megszerzett ismeretek mindennapi munkába történő átültetése. Éppen ezért nagyon fontos, hogy a workshopokon hallottakat, leírtakat és megbeszéléteket „le tudjuk fordítani” a saját szervezetünkre és a saját munkánkra. A jelen koncepció ezt felépítésénél és módszertanánál fogva lehetővé teszi.

A gyakorlatba történő átültetés az alábbi szempontok figyelembe vételével segíthető elő:

- **Rendelkezésre álló erőforrások figyelembe vétele:** a workshopokon és szemináriumokon fennáll annak a veszélye, hogy az ember elcsábul, és a valóságtól eltérő keretfeltételekből kiindulva állapítja meg egy-egy intézkedés szükségességét és lehetőségét. Ezért a gyakorlatba történő átültetés egyik legfontosabb kritériuma, hogy megvizsgáljuk, hogy ténylegesen milyen lehetőségek és keretfeltételek biztosítottak a megvalósításhoz. A célzott támogatási projektek megvalósítása a lányok műszaki szakmákba történő bevonását illetően a rendelkezésre álló erőforrások miatt éppen a kis és középvállalatok esetében problémás. Ezekben az esetekben a pedagógusok részéről is szükséges átgondolni, hogy mely intézkedések lehetnek célravezetőek.
- **Nyelv és kommunikáció:** a nyelv a valóság leképezése, és a nyelv által új valóság teremthető. Amikor a workshopokon a lányok támogatásáról beszélünk, azzal azt az üzenetet közvetítjük az iskolák és vállalatok felé, hogy a lányoknak támogatásra van szükségük. Amikor az iskolák és vállalatok támogatásáról beszélünk, akkor azt a gondolatmentet közvetítjük, miszerint szükséges a folyamatok, struktúrák átalakítása, hogy ezáltal elhárulhassanak az akadályok a vállalatok elől. Ha a műszaki szakmák vonatkozásában a „nehéz” jelzőre asszociálunk, akkor nem kapunk valós képet erről az izgalmas és érdekes szakterületről.
- **Kapcsolódás a meglévő erőforrásokhoz, folyamatokhoz:** itt meg kell vizsgálni, hogy milyen folyamatokra, illetve meglévő vállalati struktúrába és oktatási rendszerbe kívánjuk adaptálni az útmutatókban leírtakat. A legjobb módszerek sem működőképesek, ha nem illeszkednek az adott iskolai és vállalati rendszerhez. A „structure follows strategy” (a szervezet alakul át a stratégia alapján) mottó alapján az útmutatóban leírt módszereket és javaslatokat az adott keretek között kell értelmezni ahhoz, hogy elérhessük a célt.
- **Alkalmom a saját rendszerünk felülvizsgálatára:** a workshopokon általában felmerül az igény egy „recept” iránt. Azonban a legjobb útmutató is csak akkor használható, ha átültetjük a saját, meglévő rendszerünk kereteire. Ezt az átültetést az érintetteknek szükséges elvégezni.
- **Regionális eltérések:** amikor a lányok műszaki pályaválasztásáról beszélünk, nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy a vidéki régiókban sokkal erősebben jelen vannak a hagyományos szerepek, és ezáltal jellemzőbb a hagyományos női és férfi szakmák választása is. A régiók elhelyezkedési lehetőségei (ágazati sokszínűség, hatékony innováció, különböző méretű vállalatok) is hatással van a pedagógusok munkájára – a stratégiák és intézkedések megvalósítására, amelyek nyomán természetessé válhat a lányok műszaki pályaválasztása.

IMPRESSZUM

Az útmutató kiadásáért felelős:

NÖ Forschungs- und Bildungsges.m.b.H. (NFB)
Hypogasse 1, 1. Stock, 3100 St. Pölten
Anita Winge-Geringer
+43 2732 27570-11, a.winge@nfb.at
www.nfb.at

Femcoop PLUS projektpartnerek:

 <p>INNOVATION REGION STYRIA</p>	<p>Innovation Region Styria GmbH Liebenauer Hauptstraße 2-6, A-8041 Graz Claudia Krobath +43 (0)664 477 0909, claudia.krobath@irstyria.com www.irstyria.com</p>
 <p>Innovationszentrum W.E.I.Z.</p>	<p>STMK Weizer Energie-Innovations-Zentrum (W.E.I.Z.) Franz-Pichler-Straße 30, A-8160 Weiz Tanja Friess +43 (3172) 603-1122, tanja.friess@innovationszentrum-weiz.at www.innovationszentrum-weiz.at</p>
 <p>BILDUNG. FREUDE INKLUSIVE.</p>	<p>bfi Berufsförderungsinstitut Burgenland Grazer Straße 86, A-7400 Oberwart +43 3352 389 80, info@bfi-burgenland.at www.bfi-burgenland.at</p>
 <p>Pannon Novum Nyugat-dunántúli Regionális Innovációs Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság</p>	<p>Pannon Novum Nonprofit Kft. H-9700 Szombathely, Berzsényi Dániel tér 2. +36 94 501 418, pannonnovum@pannonnovum.hu www.pannonnovum.hu</p>
 <p>interaktív köllési központ</p>	<p>MOBILIS Közhasznú Nonprofit Kft. HU-9026 Győr, Vásárhelyi Pál u. 66. +36 96 618 111, mobilis@mobilis-gyor.hu www.mobilis-gyor.hu</p>

Társfinanszírozó szervezetek:

Az NFB megbízásából a segédletet készítette:

akzente – Voitsbergi iroda
Szerzők: Maria Strommer és Dorothea Sauer
Grazer Vorstadt 7
8570 Voitsberg
www.akzente.or.at